

BESLUT

2013-12-20

Dnr: 13/02136 och
2190

SAKEN

Gomorra Sverige, SVT1, 2013-09-25, inslag om polisen i Skåne; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

I inslaget samtalade en kulturpanel bestående av fyra personer om Dagens Nyheters (DN) avslöjande om att polisen i Skåne fört register över romer. En av paneldeltagarna var en av Sveriges Televisions (SVT) kulturjournalister. I inslaget sades bland annat följande.

(Pgl) – Är det rasism eller kriminalitet vi ska prata om nu? (Kulturjournalist) – Oj, nej rasism skulle jag säga. (Pgl) – Mm. (Författare) – Ja. (DN:s kulturchef) – Ja, det är väl strukturell rasism. Så här ser den ut och den är så, så ingrodd i tapeterna som Maciej Zaremba skriver i DN i dag. Att vi nog kanske inte ens alltid har sett den. Och de här skånska poliserna har definitivt inte sett den. (Pgl) – Nej. (DN:s kulturchef) – För dem är det här, *comme-il-faut*, det är standard procedure. Det är så här det går till. (Kulturjournalist) – Alltså, nu ska jag vädra en fördom här. Nämligen om skåningar, överlag. Jag tycker inte det, det är ingen tillfällighet att det här kommer från Skåne. (Pgl) – Hur menar du då? (Kulturjournalist) – Nej, alltså det, det finns en, en ska vi säga ingrodd främlingsfientlighet eller... (Författare) Syftar du på Sjöbo eller? (Kulturjournalist) – Ja. (Pgl) – Nu vore det enklaste om jag kunde säga att tyvärr finns ingen skåning i soffan som kan motsäga dig men. (Kulturjournalist) – Nej, nej. (Pgl) – Men det är klart att inte alla skåningar är... (Kulturjournalist) – Naturligtvis inte men jag kan säga att jag blev inte förvånad. (Författare) – Men vad beror det på då? Är det för att integrationen har misslyckats mer radikalt i Skåne just eller vad är det, vad hänger det ihop med? (Pgl) – Men hör ni, det har ju alltså lång historia bakåt, alltså 1917 så gjordes det också en sådan här registrering. Då handlade det faktiskt, det var det på regeringens uppdrag. Som Socialstyrelsen skulle utreda det här. Och då hade man redan stängt för övrigt gränserna för romer för att i huvudtaget komma in till Sverige. Är det förvånande ändå, att det här sker?

ANMÄLNINGARNA

Inslaget har anmälts av 14 personer som är kritiska till uttalandet från SVT:s kulturjournalist om att det finns en ingrodd främlingsfientlighet i Skåne. Anmälarna anser att det var stötande och värderande mot skåningar samt osakligt eftersom det också funnits register över romer i exempelvis Stockholm.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför i huvudsak följande.

Gomorron Sverige tog i veckans kulturpanel upp aktuella händelser för diskussion. Den aktuella veckans stora samtalsämne var den registrering av 4 000 romer som Skånepolisen gjort. Sändningstillståndet ålägger SVT att stimulera till debatt och att kommentera och belysa aktuella skeenden och händelser. Kulturpanelen i *Gomorron Sverige* består av företrädesvis kulturjournalister från olika medier. Vid det aktuella tillfället var en SVT-medarbetare en av tre medverkande. Hon är anställd som journalist med inriktning på musik och kultur. Hon ingår inte i redaktionen för *Gomorron Sverige*. Hon medverkade i detta sammanhang i egenskap av kulturjournalist, inte som representant för *Gomorron Sverige*. Inslagsformen för *Gomorron Sveriges* paneler är väl etablerad och det är tydligt för tittarna att kommentarer och åsikter är de medverkandes personliga. De olika paneldeltagarnas infallsvinklar balanserar även upp varandra. Kulturjournalisten inleder med att påpeka att det hon gav uttryck för var en fördom, vilket innebär att hon inte tog ställning i en kontroversiell fråga utan snarare på ett tillspetsat sätt lyfte fram en frågeställning. Programledarens kommentar förtydligade detta innan diskussionen fördes vidare.

Ett par anmälare nämner registrering av romer som skett hos polisen i Stockholm sedan 1950-talet. Den var inte allmänt känd vid tidpunkten för kulturpanelens samtal.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska bedriva programverksamheten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (9 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet. Med kommentarskyldigheten följer ett visst utrymme för värderande omdömen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att kulturjournalisten är en sådan företrädare för programföretaget för vilket kravet på opartiskhet gäller fullt ut. Nämnden anser att hennes uttalande om skåningar var värderande och att lämpligheten av det kan diskuteras, men att uttalandet inte gick längre än vad som får accepteras inom ramen för kravet på opartiskhet. Nämnden som också noterar att programledaren bemötte hennes uttalande finner vid en sammantagen bedömning att inslaget inte strider mot bestämmelserna i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Leif Hedman, Martin Holmgren och Pia Kronqvist efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Johannes Wik